

KAŽDÝ DEŇ

Veľký
právny seriálPREVRATNÉ
NOVINKY
V CIVILNOM
PRÁVENajbližší mesiac
denne v HNCivilný sporový
poriadok

- 23. 6. Príprava žaloby a koncentrácia konania
- 24. 6. Predbežné prejednanie žaloby so súdom
- 25. 6. Spory s ochranou slabšej strany
- 26. 6. Doručovanie
- 29. 6. Elektronické služby v súdnictve
- 30. 6. Povinné zastupovanie advokátom
- 1. 7. Skrátene rozhodovanie
- 2. 7. Zrýchlenie a zefektívnenie súdneho konania

Civilný
mimosporový
poriadok

- 3. 7. Obchodné mimosporové konania
- 6. 7. Sudca ako vyšetrovateľ
- 7. 7. Nové typy nesporných konaní
- 8. 7. Zbavenie spôsobilosti iba obmedzene
- 9. 7. Notár ako súdny komisár

Správny súdny
poriadok

- 10. 7. Príprava a podanie žaloby
- 13. 7. Postup v konaní
- 14. 7. Osobitné konanie o správnej žalobe vo veciach správneho trestania
- 15. 7. Účasť verejnosti na súdnom konaní
- 16. 7. Nové opravné prostriedky
- 17. 7. Ďalšie novinky

Kde nájdete plné
znenie paragrafov

www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=5280

www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=5282

Prílohu pripravili:
Táňa Rundesová
Vladimír Turanský

Podanie súd prejedná
ešte pred žalobou

PRÁVNE ZMENY | HN vám prinášajú novinky, ktoré zásadne ovplyvnia súdne procesy.

Ešte než sa rozbehne súdna mašinéria okolo podanej žaloby, súd bude musieť spor predbežne prejednať. Aj žalobca aj žalovaný tak dostanú možnosť spoznať názor sudcu na vec a prípadne súdnu sporu aj predísť. Alebo, naopak, jedna aj druhá strana sa už vopred môžu

snažiť ozrejmiť napríklad tie dôkazy, ktoré súd už predbežne onálepkoval ako „slabšie“. Aj takéto postupy by sa mali dostať do praxe na súdoch po tom, keď sa začnú uplatňovať nové kódexy civilného práva platné od júla 2016.

Martin Šenkovič

advokát,
www.senkovic.com

odborný garant projektu

Ako funguje predbežné prejednanie a ako sa naň pripraviť

Doteraz:

- počas konania môže súd účastníkom uviesť, ako sa doteraz javí právne posúdenie veci,
- ide o právo, nie o povinnosť súdu; súd môže takýto návrh účastníka odmietnuť,
- ak súd vyjadroval svoj názor, bolo to skôr v priebehu alebo ku koncu konania,
- právna neistota účastníkov; názor súdu mohli len tušiť napr. z otázok vypočúvaným osobám,
- ak súd prejaví svoj názor až ku koncu konania, pre účastníka to už nemusí mať význam

Po novom:

- povinnosť súdu oboznámiť strany s predbežným posúdením veci,
- súd to musí urobiť už pri predbežnom prejednaní, oproti dnešku výrazne v predstihu,
- právne posúdenie môže poskytnúť na základe toho, že strany mali po doručení žaloby možnosť opakovane označiť sporné dôkazy,
- na základe toho možno zhodnotiť svoje šance na úspech v spore, stranám to umožní vyhnúť sa „prekvapujúcemu“ rozhodnutiu,
- strana sporu dostane možnosť venovať zvýšenú pozornosť okolnostiam, ktoré súd predbežne považuje za menej významné,
- načasovanie tejto povinnosti súdu už pri predbežnom prerokovaní má pre strany význam rozhodnúť sa, či v konaní pokračovať.

Ako budú vyzeráť úkony súdu v budúcnosti krok po kroku:

1. Zistí splnenie procesných podmienok, prípadne prijme opatrenia na odstránenie nedostatkov.

2. Pokúsi sa o zmier, prípadne stranám odporučí mediáciu.

3. Ak sa spor nepodarilo vyriešiť zmiernom, uloží stranám povinnosti, najmä v súvislosti s prípravou pojednávania.

4. Určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nevykoná.

5. Uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci.

6. Uvedie predpokladaný termín pojednávania.

Predbežné prejednanie sporu je nový inštitút, ktorý má zefektívniť a zrýchliť súdne konanie. Súčasny Občiansky súdny poriadok podobnú možnosť pre súdy neobsahuje.

Po podaní žaloby a výmene písomností pôjde spravidla o prvý osobný kontakt sporových strán so súdom. Uplatní sa v začiatkovej fáze sporu. Z charakteru predbežného prejednanie sporu vyplýva, že určitá časť prípadov sa skončí už v tomto štádiu.

Čo predchádza začiatku

Pre lepšie porozumenie pripomeňme, čo predbežnému prejednaní sporu predchádza, pričom táto fáza sa uskutoční ešte pred prvým pojednávaním.

Predbežnému prejednaní bezprostredne predchádza podanie žaloby a úvodné doručovanie písomností medzi sporovými stranami. Tie tak majú opakovanú možnosť sa k žalobe vyjadriť, uviesť rozhodujúce skutočnosti a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Po tejto fáze by už nemali mať možnosť uvádzať nové skutočnosti neskôr.

Po uzavretí písomnej komunikácie medzi stranami súd nariaďuje predbežné prejednanie sporu. Strany ho už nemusia navrhovať osobitne. Aj keď súd môže zvoliť iný postup, je možné očakávať, že predbežné prejednanie sporu sa stane pravidlom.

Skoré vyjasnenie otázok

Na predbežné prejednanie sporu súd predvolá obe strany riadne a včas s dorúčením do vlastných rúk. Strany môžu svoju neprítomnosť z vážneho dôvodu ospravedlniť. Vzhľadom na význam predbežného prejednanie je však skôr možné čakať, že sa účasti nebudú vyhýbať. Toto očakávanie podporuje aj fakt, že za neospravedlnenú neúčasť hrozia následky.

Dôležitosť predbežného prejednanie a snaha o zrýchlenie konania sa prejavujú v tom, že súd môže rozhodnúť o žalobe rozsudkom pre zmeškanie. To v prípade, ak sa predtým dodržal predpísaný postup a ak sa žalobca alebo žalovaný na predbežné prejednanie sporu, bez dôvodu, nedostavia.

Plusy a mínusy

možnosť spoznať názor sudcu na vec a prípadne predchádzať súdnu sporu

súdca určí pri predbežnom prejednaní, ktoré skutočnosti považuje za rozhodujúce

posilnenie predvídateľnosti súdneho rozhodovania

V záujme skorého rozhodnutia o žalobe predvolá súd nielen sporové strany a ich zástupcov, ale prípadne aj iné osoby, ktoré môžu prispieť, aby sa splnil účel predbežného prejednanie. Ich predvolaním sa ešte pred prvým pojednávaním vytvára priestor na skoré vyjasnenie sporných otázok.

Krok za krokom

Ak sú predvolané osoby prítomné a súd nerozhoduje inak, postupuje sa nasledujúcimi krokmi. Tu treba dodať, že na predbežné prejednanie sa vzťahujú ustanovenia o pojednávaní, pokiaľ nie je predpísaný iný po-

stup. O predbežnom prejednaní sa spíše zápisnica.

V prvom kroku súd na predbežnom prejednaní sporu v súčinnosti so stranami zistí, či sú splnené procesné podmienky, prípadne prijme opatrenia na odstránenie nedostatkov. Tým by sa malo odstrániť zdržanie, ktoré v súčasnosti spôsobuje to, že súd vyzýva na odstránenie nedostatkov písomne.

V druhom kroku sa súd pokúsi o vyriešenie sporu zmiernom, prípadne stranám odporučí, aby sa o zmier pokúsili mediáciou. O urovanie sporu zmiernom sa súd pokúsi, iba ak to bude možné a účelné.

Rozhodnutie o spore

Ak sa splnili procesné podmienky, opatrenia na odstránenie nedostatkov a spor sa nepodarilo vyriešiť zmiernom, uloží súd stranám povinnosti potrebné na to, aby sa dosiahol účel konania, a to najmä v súvislosti s prípravou pojednávania.

Zároveň určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré považuje za

nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nevykoná. Prítomné strany, prípadne ostatné osoby, sa budú tiež môcť vyjadrovať k týmto otázkam tak, aby súd mohol ustáliť spornosť tvrdení a rozhodnúť o ďalšom vykonávaní dôkazov. Keďže predbežnému prejednaní predchádzala písomná komunikácia medzi stranami, ktorej účelom je taktiež ustáliť spornosť tvrdení a uzavrieť návrhy na dokazovanie, v tomto štádiu by súd mal definitívne rozhodnúť o „spore“, to znamená, čo bude predmetom pojednávania a čo nie.

Súd svojím rozhodnutím zafixuje program ďalšieho konania. Tým, že sa rozhodne niektorými skutočnosťami ďalej nezaoberať, zefektívni ďalší priebeh. Nová úprava súdu ukladá i povinnosť uviesť predbežné právne posúdenie veci, čo bude strany sporu asi zaujímať najviac.

Ak je to možné a účelné, súd môže na predbežnom prejednaní rozhodnúť vo veci samej. Pokiaľ takto nerozhodne, oznámi predpokladaný termín pojednávania.

Martin Šenkovič

HN Poradňa

Otázky a odpovede

Ako postupovať, ak súd vyjadri predbežné právne posúdenie, ktoré je zjavne v neprospech jednej zo sporových strán?

V tejto situácii by obe sporové strany mali znovu prehodnotiť procesné riziko. Dotknutá strana by mala zvážiť, či sa oplatí v spore pokračovať. Rozhodovanie ovplyvní samotný súd, ktorý v rámci predbežného prejednanie musí určiť, ktoré tvrdenia považuje za nesporné. Ďalej súd bude musieť ustáliť, ktoré dôkazy ešte v konaní

pripustí alebo vykoná. Ak je v rámci ďalšieho dokazovania priestor na presvedčenie súdu, nie je dôvod sa vopred vzdávať. Ani strana, ktorej je predbežné právne posúdenie na prospech, by nemala predčasne oslavovať úspech. Keďže názor súdu je iba predbežný, môže sa v ďalšom konaní zmeniť. Strana sporu, ktorej je predbežné právne posúdenie na prospech, sa bude musieť koncentrovať, aby dôkazy v jej prospech druhá strana nespochybnila.

POSTREH MARTINA ŠENKOVIČA

Názor súdu pri predbežnom posúdení veci budú obe strany sporu pravdepodobne očakávať najviac. Strany oň nebudú musieť žiadať, pretože súd bude povinný ho oznámiť. Aj keď pôjde len o predbežný názor, súd ukáže cestu, ktorou sa môžu uberať jeho názory. Je možné, že na základe sa žalujúca strana rozhodne spor ukončiť ešte pred pojednávaním. Nie je však vylúčené, že predbežný názor súdu, ktorý

môže pre niekoho naznačovať neúspech, bude, naopak, dotknutú stranu motivovať a prinúti ju viac sa sústreďovať na dokazovanie. Vyzdvihnúť treba skutočnosť, že súd je povinný prejavíť svoj názor už na začiatku, čiže strany sa ho dozvedia skôr, než im vzniknú ďalšie náklady s vedením sporu. Právny názor súdu im významne pomôže vyhodnotiť procesné riziko a prípadný úspech či neúspech. Zároveň by tento postup mal pôso-

biť preventívne a niekoho aj odradiť v pokračovaní, ak má súd vytvorený názor v jeho neprospech. Napriek všetkému treba zdôrazniť, že názor súdu bude iba predbežný. Súdy by sa preto nemali vyjadrovať unáhle. Nerozvážne závery by mohli neodôvodnene odrádzať od pokračovania v spore. V praxi sa určite budú objavovať prípady, keď strana spor vyhrá, hoci súd v predbežnom prejednaní vyjadril právny názor v jej neprospech.